

Hallintosäännön muutosehdotukset – tiivistelmä

Aluehallitus 30.3.2026
Aluevaltuusto 27.4.2026

Hallintojohtaja Miia Luukko
Hallintojuristi Vilma Kiilunen
Valmiuspäällikkö Sini Hyvönen
muut asiantuntijat

Aikataulu

- HVA-jory 17.2.2026
- Yta-jory 13.3.2026
- HVA-jory 18.3.2026
- Aluehallitus 30.3.2026
- Aluevaltuusto 27.4.2026

Esitysten
voimaantulo
1.5.2026.

Tausta

- Hallintosääntöä koskevan muutosesityksen taustalla on lakimuutos 822/2025 sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin (612/2021).
- Lakimuutoksella pyritään vahvistamaan hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvää varautumista, johtamista ja yhteistyötä häiriötilanteissa. Lisäksi lakiin lisättiin uudet yhteistyöaluetta koskevat säännökset (50 a–50 c).
- Taustalla on hallituksen tavoite vahvistaa sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja varautumista sekä varmistaa, että hyvinvointialueet pystyvät toimimaan tehokkaasti myös laajoissa häiriötilanteissa.

Tausta

- 50 a § 2-3 mom. (Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella)

”Yliopistollista sairaalaa ylläpitävän **hyvinvointialueen hallintosäännössä määrätty viranhaltija päättää 1 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden käyttämisestä**, jos se on tarpeen häiriötilanteen laajuuden, kiireellisyyden tai muun vastaavan syyn takia. Toimenpiteiden käynnistyminen ja niissä tapahtuvat olennaiset muutokset on tällöin viipymättä saatettava kaikkien yhteistyöalueen hyvinvointialueiden aluehallitusten tietoon. Yhteistyösopimuksessa on sovittava menettelytavoista, joilla tieto toimenpiteiden käytöstä annetaan aluehallituksille. Toimenpiteiden käynnistymisestä ja niissä tapahtuvista olennaisista muutoksista on lisäksi viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle sekä valvontaviranomaiselle.

Edellä 1 momentin 3–6 kohdan nojalla tehdyllä päätöksellä ei voida velvoittaa hyvinvointialuetta toimiin, jotka merkitsisivät poikkeamista muussa lainsäädännössä sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnalle asetetuista edellytyksistä, ellei tästä lailla tai lain nojalla erikseen säädetä.”

--> Hallintosäännössä on määriteltävä em. Pirkanmaan hyvinvointialueen viranhaltija.

Tausta

- 50 a § 1 mom. 3-6 kohdat (Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen hallinta sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueella)

Edellä 36 §:ssä tarkoitetussa hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksessa on sovittava:

3) yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin muulle yhteistyöalueen hyvinvointialueelle järjestämästä tuesta ja ohjauksesta sellaisissa häiriötilanteissa, joiden hoitamiseen yksittäisen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarat eivät riitä;

4) periaatteista, joilla 2 kohdassa määritettyjä menettelyjä voidaan ottaa käyttöön tai päättää niiden käytöstä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen, HUS-yhtymän tai Helsingin kaupungin toimesta;

5) yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin oikeudesta johtaa yhteistyöalueeseen kuuluvan yhden tai useamman hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteen hoitamiseen liittyvää toimintaa sekä kohdentaa sosiaali- ja terveydenhuollon voimavaroja yhteistyöalueen hyvinvointialueiden välillä;

6) periaatteista, joilla yhteistyöalueen muut hyvinvointialueet voivat tukea yliopistollista sairaalaa ylläpitävää hyvinvointialuetta, HUS-yhtymää tai Helsingin kaupunkia sellaisissa häiriötilanteissa, joiden hoitamiseen näiden omat sosiaali- ja terveydenhuollon voimavarat eivät riitä;

Tausta

- Lakimuutoksen 822/2025 voimaantulosäännösten mukaisesti yhteistyösopimusten (YTA-sopimusten) ja hallintosääntökirjausten on oltava valmiina yhdeksän kuukautta lain voimaantulosta eli 1.5.2026 mennessä.
- Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut 18.6.2025 YTA-sopimisen soveltamisohjeen, jossa on huomioitu kyseisen lain edellyttämät muutokset. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin hallintosääntöä tulee muuttaa yhtenäisesti.

Hallintosäännön muutokset

Hallintosäännön kohta	Vanha kirjaus	Uusi kirjaus	Perustelu tai tarkennus muutokseen liittyen
14 Luku Toimivalta vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa Uusi 32 a §	-	Hyvinvointialuejohtaja päättää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 50 a § 1 momentin 3–6 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden käyttämisestä. Hyvinvointialue raportoi viipymättä käynnistyneistä toimenpiteistä ja niissä tapahtuneista olennaisista muutoksista yhteistyöalueen aluehallituksille.	Lakimuutoksen 822/2025 voimaantulosäännösten mukaisesti yhteistyösopimusten (YTA-sopimusten) ja hallintosääntökirjausten on oltava valmiina yhdeksän kuukautta lain voimaantulosta eli 1.5.2026 mennessä. Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut 18.6.2025 YTA-sopimisen soveltamisohjeen, jossa on huomioitu kyseisen lain edellyttämät muutokset. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja Helsingin kaupungin hallintosääntöä tulee muuttaa yhtenäisesti.

Hallintosäännön muutokset

Hallintosäännön kohta	Vanha kirjaus	Uusi kirjaus	Perustelu tai tarkennus muutokseen liittyen
10 § Aluehallituksen tehtävät	(--) Aluehallituksen tehtävänä on lisäksi (--) 13. vastata varautumisesta ja tilannekuvan ylläpitämisestä yhteistyöalueella	(--) Aluehallituksen tehtävänä on lisäksi (--) 13. vastata varautumisesta ja tilannekuvan ylläpitämisestä yhteistyöalueella	Tilannekuvan ylläpitämisestä vastaa hyvinvointialueella sote-palvelutuotannon johtoon sijoittuva Sisä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus. Järjestämislain 51 § mukaan valmiuskeskuksen tehtävänä on muodostaa ja ylläpitää sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän valmiutta kuvaavaa tilannekuvaa, joka sisältää tiedot palvelujärjestelmän toiminnasta ja kuormituksesta, henkilöstö- ja materiaaliressursseista ja tukipalveluiden toiminnasta. Laissa siis tehtävä kuuluu valmiuskeskukselle. Pelastuslaitosten yhteistoiminta-alueen alueellinen tilanne- ja johtokeskus ylläpitää alueellista tilannekuvatoimintaa pelastustoimintaan varautumiseksi, pelastustoimen valmiuden säätelämiseksi sekä pelastustoimen palvelujen tuottamisen turvaamiseksi.

Pirkanmaan hyvinvointialueen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toimintasääntö

- Aluehallitus on [19.12.2022 § 329](#) hyväksynyt toimintasäännön koskien häiriötilanteita ja poikkeusoloja.
- Toimintasäännöllä haluttiin täsmentää hallintosääntöön kirjattua viranhaltijoiden päätösvaltaa ja johtovastuita. Toimintasääntöä on tarkoitus soveltaa hallintosäännön 33 §:ssä tarkoitetuissa häiriötilanteissa ja valmiuslaissa määritellyissä poikkeusoloissa sekä niihin valmistautumisessa.
- Aluehallitukselle esitetään, että se kumoaa hyväksymänsä toimintasäännön tarpeettomana. Toimintasäännössä kuvatut periaatteet on sisällytetty hyvinvointialueen valmiussuunnitelmiin.
- Muutamaa tarkennusta esitetään kuitenkin hallintosääntöön toimintasäännön peruuttamisen ohella, ks. seuraavat diat.

Hallintosäännön muutokset

Hallintosäännön kohta	Vanha kirjaus	Uusi kirjaus	Perustelu tai tarkennus muutokseen liittyen
14 Luku Toimivalta vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa 33 § Viranhaltijoiden tehtävät ja päätösvalta	Pelastusjohtaja: • Pelastustoimen palvelutasopäätöksestä voidaan poiketa poikkeusoloissa tai muista erityisen painavista syistä. Poikkeamasta voidaan tehdä päätös myös pelastusjohtajan viranhaltijapäätöksellä.	Pelastusjohtaja: • Pelastustoimen palvelutasopäätöksestä voidaan poiketa poikkeusoloissa tai muista erityisen painavista syistä. Poikkeamasta voidaan tehdä päätös myös pelastusjohtajan viranhaltijapäätöksellä. Uusi 6 momentti: Tehtäväaluejohtajat vastaavat varautumiseen liittyvistä tehtävistä ja valmiussuunnittelun johtamisesta alaisensa tehtäväalueen osalta.	Siirretään häiriötilanteiden ja poikkeusolojen toimintasäännöstä vihreällä merkitty säännös hallintosääntöön. Valmiussuunnittelusta vastaaminen on keskeinen ja vastuullinen tehtävä, jolla on merkittävä vaikutus organisaation toimintakykyyn poikkeustilanteissa.

Kiitos